

ISTINA JE SMISLENA TEK AKO SE IMA KOME SAOPŠTITI

Stjepan Malović

Komentar recezenta

Knjiga „Kôd novinarstva“ (Sarajevo 2006, Media plan institut) novost je u znanstvenom promišljanju novinarstva i masovnih medija u suvremenoj znanosti o masovnim medijima te masovnom komuniciranju. Najil Kurtić se odvažio na posve novi diskurs, nezabilježen u recentnoj domaćoj znanstvenoj produkciji te se prihvatio analize medija, novinarstva i masovnog komuniciranja s aspekta semiotike i semantike. Mali se broj autora i u svjetskoj literaturi odlučio analizirati novinarstvo s tog aspekta, što govori ne samo o autorovoj originalnosti i specifičnom shvaćanju novinarstvu, već i o dosegnutoj autorskoj zrelosti, koja je plod višegodišnjeg znanstvenog i istraživačkog rada, ali i izvrsnog poznavanja novinarstva kao struke.

Kurtić povlači već u uvodnim rečenicama paralelu između znanosti i novinarstva, pa kaže: „Ako je naučni metod *način teorijsko-praktičnog sticanja, provjeravanja i razvitka naučnog saznanja*, novinski metod možemo definirati kao *način sticanja predodžbi (saznanja) o događajima i njihovog javnog prezentiranja kanalima masovnog komuniciranja*.“

Djelo je dobro strukturirano, pregledno i logički se razvija u 7 poglavlja, a vrlo je opsežno opremljeno odgovarajućom i veoma bogatom referentnom literaturom, brojnim i relevantnim citatima te indeksom pojmova, pa se time posve uklapa u standarde znanstvenog rada.

Kurtić se u prvom poglavlju bavi informacijom i to od konceptualizacije pa do njenog smisla i značenja. Ukazuje na perspektive matematske teorije informacije, ali i na informacijske vrijednosti (sa)znanja. Kurtić naglašava kako je *korisna informacija ako haotične razmještene činjenice nekog stanja (entropiju) dovodi u neku vrstu reda (mentalno ili stvarno)*. Kurtić dobro uočava kako „Podražaji (novosti) koje nije moguće uklopiti u predtipizirane slike izvjesnosti jednostavno se odbacuju i odriče im se svojstvo informacije“. Time je odredio i suštinu uređivanja masovnih medija, jer urednici intuitivno odbacuju informaciju koja se ne uklapa u već davno stvorene stereotipove. To je ključno mjesto za razumijevanje suvremenog novinarstva koje je Kurtić vrlo jasno i nedvosmisleno definirao.

Drugo i treće poglavlje bave se događajem, ali ne simplificirano, u smislu praktičkih uputa novinarima kako izvještavati, već ukazuje na informacijsku vrijednost događaja i implikacije različitih konceptualizacija. Kurtić ukazuje na vrijednost vijesti te podvlači da „Ovisno od intenziteta pojedinih vrijednosti vijesti fokusirat će se mas-medijaska prezentacija događaja“. Time se objašnjavaju temelji selekcije vijesti, koje daleko detaljnije razrađuje u poglavlju „Razumijevanje događaja“. Govoreći o kodu i dekodiranju stvarnosti autor ulazi u suštinu razumijevanja masovnog komuniciranja. „Kada kod shvatimo kako pravilo kombiniranja konkretnih elemenata u tipskim situacijama, tada razumijevanje određenih situacija prepoznatih kao sličnih ili ponovljenih iz našeg iskustva ili našeg saznanja, vodi nužno ka pretpostavljanju i otkrivanju ne samo određenih empirijskih činjenica (očekivanih) nego i odnosa među njima“. Tako Kurtić uvodi u razumijevanje semiotike i semantike te njihova značaja u novinarstvu.

Sljedeća poglavlja, „Imperativ znanosti“ i „Logička struktura mas-medija“ logičko se izvode na temelju zadanih teorijskih pretpostavki. Znanstveni je doprinos u ovim, ključnim poglavljima, nedvosmislen, ali Kurtić daje i empirijsko tumačenje pojmova koje bi moglo utjecati na razumijevanje suvremenog novinarstva i objašnjenje nekih pojava koje su karakteristične za masovne medije.

Zaključna poglavlja, „Izvori podataka i informacija“ te „Diskurs novinarstva“ logički zaokružuju Kurtićevo razumijevanje novinarstva. Završna rečenica je paradigmatična i može se koristiti kao motto svekolikog diskursa: *Istina je smisljena tek ako se ima kome saopštiti.*

Najil Kurtić time snažno poentira „Kôd novinarstva“ i uvrštava se u malobrojnu skupinu autora koji su novinarstvu pristupili na specifičan, ali vrlo značajan teorijski način.

Vrsta djela prema kategorizaciji

Knjiga „Kôd novinarstva“ znanstvena je monografija, koja ujedno ima sve kvalitete neophodne za sveučilišni udžbenik studenata novinarstva i medija.

Konačni zaključak

Knjiga „Kôd novinarstva“ izuzetno je značajni doprinos znanstveno utemeljenom razumijevanju novinarstva u Bosni i Hercegovini, ali i na širem prostoru Jugoistočne Europe gdje jezički dopire. Odlikuje se jasnim i prepoznatljivim autorskim stilom koji počiva na provjerenim i točnim činjenicama, dokumentiranosti, te na originalnoj, zanimljivoj znanstvenoj analizi. Kurtić je na osebujan i originalan način ukazao na vrijednosti semiotičke analize te takvom interpretacijom pružio novi, suvremen pogled na masovno komuniciranje te novinarstvo i medije. Posebno je vrijedan doprinos u definiranju pojmova te specifičnog tumačenja diskursa novinarstva, što je do sada bilo nedovoljno prisutno u teorijskom pristupu medijima ne samo u Bosni i Hercegovini, već i znatno šire.

Mišljenja sam da je ovo djelo svojom kvalitetom i prikupljenim i obrađenim podacima nezaobilazno u suvremenoj znanstvenoj analizi novinarstva te da će svi koji žele znanstveno proučavati medije morati koristiti Kurtićev doprinos.

Knjiga će osobito koristiti studentima novinarstva i medijskih studija, te novinarima, pa bi je trebalo preporučiti kao literaturu na studijima novinarstva.

Prof.dr.sc. Stjepan Malović je predsjednik Centra za obrazovanje novinara u istočnoj i jugoistočnoj Evropi (ICEJ) iz Opatije i profesor novinarstva na Sveučilištu u Dubrovniku.